

Source sheet for TGS S2, E8 "Eretz Yisrael without the Shechinah"

- 1) לעולם ידור אדם בא"י אפי' בעיר שרובה עובדי כוכבים ואל ידור בחו"ל ואפילו בעיר שרובה ישראל, שכל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה, שנא' (ויקרא כה) לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלהים – וכל שאינו דר בארץ אין לו אלוה? אלא לומר לך כל הדר בחו"ל כאילו עובד עבודה זרה, וכן בדוד הוא אומר (שמואל א כו) כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים – וכי מי אמר לו לדוד לך עבוד אלהים אחרים?! אלא לומר לך כל הדר בחו"ל כאילו עובד עבודה זרה (כתובות קי ע"ב)
- 2) כל הדר בארץ ישראל שרוי בלא עון (שם קיא ע"א)
- 3) ואתן לך ארץ חמדה למה נקרא שמה ארץ חמדה שבית המקדש נתון בתוכה (שמות רבה לב ב)
- 4) ולשון הזוה"ק בריש פ' בהר ד' ק"ט ע"ב אחר שדיבר שם מסוד הקרבנות כתב וז"ל ובחוצה לארץ דשכינתא מרחקא מן בעלה אתמר כל הדר בחו"ל דומה כמי שאין לו אלוה בגין דלית תמן קרבנין בחוצה לארץ... נמצא לפ"ז מבואר בזוה"ק שהטעם הוא מה שהדר בחו"ל דומה כמי שאין לו אלוה הוא בשביל דלית תמן קרבנא, א"כ אין זה אלא בזמן הבית שבא"י יש קרבנות, אבל לאחר החורבן גם בא"י אין קרבנות כמו בחו"ל, ואין נ"מ לענין זה בין א"י לחו"ל (ויואל משה, מאמר ישוב א"י סימן כט)
- 5) שוב ראיתי שכתב הקדוש הרמ"ע מפאנו ז"ל בספרו כנפי יונה חלק רביעי סימן י"ב וז"ל שם בסוף הסימן ודע כי הדר בא"י בחורבנה דומה כמי שאין לו אלוה אבל בבנינה דומה שיש לו אלוה וכו' ובחו"ל דומה כמי שאין לו אלוה בכל זמן וכו' יעיי"ש, וא"כ מבואר גם בדבריו ז"ל שהיסוד המוזכר בברייתא זו שכל הדר בא"י דומה שיש לו אלוה ואינו כמו בחו"ל אין זה אלא בבנינה לא בחורבנה שאז אין חילוק בין א"י לחו"ל וע"ז סובבת כל לשון הברייתא כולה... דלא נאמרה ברייתא זו אלא בזמן הבית (שם, תוכן הענינים סימן לג)
- 6) מה יש לבקש היום בארץ ישראל כשהשכינה נעדרת ממנה? התקרבות אל אלהים מושגת בכל מקום בכוונה טהורה ותשוקה חזקה. למה תקבל עליך סכנה ביבשה ובים... אז אמר החבר: השכינה הנראית לעין היא הנעדרת, שהרי אין היא מתגלה אלא לנביא או לקהל רצוי במקום המיוחד. ולזה מייחלים, שנאמר כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון, ומה שאנו אומרים בתפילתנו ותחזינה עינינו בשובך לנוך לציון. אבל השכינה הנסתרת הרוחנית היא ישראל אזרח, תמים במעשיו, טהור לבב, שהתכוונותו לאלוהי ישראל נאמנת. וארץ ישראל מיוחדת לאלוהי ישראל, והמעשים לא יגיעו לשלמות אלא בה. מצוות ישראליות רבות בטלות לגבי מי שאינו גר בארץ ישראל. ההתכוונות אינה נאמנה והלב אינו טהור אלא במקומות שהוא מאמין שהם מיוחדים לאלהים, אף לו היה זה בדמיון ובהמשלה. כל שכן כאשר זה באמת, כפי שהקדמנו והבהרנו. לכן נסערים הגעגועים אליה וההתכוונות אליה נאמנת... (כוזרי מאמר ה סימנים כב-כג)
- 7) לא מותר לכל החפץ להגיד: "אלוהי" ... אלא כמטפורה בדרך הקבלה-מהמסורת. בתור אמת יגיד אותן רק נביא או חוסה אשר דבק בו דבר אלוהי. לכן נאמר אל הנביא: "חל נא פני ה' אלהיך" (שם מאמר ד סימן ג)

8) היה עומד בח"ל יכוין את לבו כנגד ארץ ישראל שנא' (מלכים א ח) והתפללו אליך דרך ארצם היה עומד בארץ ישראל יכוין את לבו כנגד ירושלים שנאמר (מלכים א ח) והתפללו אל ה' דרך העיר אשר בחרת היה עומד בירושלים יכוין את לבו כנגד בית המקדש שנאמר (דברי הימים ב ו) והתפללו אל הבית הזה היה עומד בבית המקדש יכוין את לבו כנגד בית קדשי הקדשים שנאמר (מלכים א ח) והתפללו אל המקום הזה היה עומד בבית קדשי הקדשים יכוין את לבו כנגד בית הכפורת היה עומד אחורי בית הכפורת יראה עצמו כאילו לפני הכפורת נמצא עומד במזרח מחזיר פניו למערב במערב מחזיר פניו למזרח בדרום מחזיר פניו לצפון בצפון מחזיר פניו לדרום נמצאו כל ישראל מכוונים את לבם למקום אחד (ברכות דף ל ע"א)

9) וכדי לבנות להם את הארון כדי שיהיה להם כיוון-תפלה הנראה לעין, אשר בו הברית האלוהית והיצירה האלוהית, כלומר שני הלוחות (כוזרי מאמר א סימן צז)

10) מה יונה זו אע"פ שאת נוטל גוזליה מתחתיה אין מנחת שובכה לעולם, כך ישראל אע"פ שחרב בית המקדש לא בטלו שלש רגלים בשנה (שה"ש רבה, א סג)